

CHIA SẺ ĐƯỜNG ĐẾN HẠNH PHÚC

Nguyên tác: Giảng giải Đệ Tử Quy

Chủ giảng: Tiến sĩ Thái Lễ Húc

Người chia sẻ: Vô Danh Cư Sĩ

Bài 109

[Kính chào các bạn đồng học!]

Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!

Hôm qua, chúng ta vẫn đang học Chánh văn 6.3. “Khuyên không nghe, vui khuyên tiếp”, đã học xong mục 7. 3. Bề tôi khuyên Vua - Phải thiện xảo phương tiện.

Hôm nay, chúng ta sẽ chuyển sang mục]

7.4. Vợ khuyên chồng: Quan trọng nhất là thái độ.

[Tôi thấy mười người, suốt ngày ca thán là không khuyên được chồng, không khuyên được vợ. Nhiều bạn thì đi tu nói là không thể nào mà đưa được chồng vào để đi tu cùng. Thế nhiều bạn thì lại bảo là chồng cứ gọi là đi rượu chè suốt, cũng không thể nào khuyên được.

Thế thì bây giờ bắt đầu các bạn sẽ nghe đến cái mục là vợ khuyên chồng, Tiến sĩ Thái dạy như thế nào để các bạn cố gắng các bạn ứng dụng nhé. Chúng ta sẽ bắt đầu ạ.

Vợ khuyên chồng, quan trọng nhất là thái độ.]

Tiếp theo chúng ta sẽ xem giữa vợ chồng cũng phải có khuyên can.

Vừa rồi nhắc đến là Hoàng Hậu của Đường Thái Tông cũng rất thiện xảo phương tiện khi khuyên can vua.

[Thiện xảo phương tiện thế nào ạ? Khi thấy Đường Thái Tông đang xung thiên địa lên bảo "Ta sẽ giết chết hết", thế là cuối cùng đoán ngay ai làm được việc này. Chỉ có Ngụy Trưng thôi, mà Ngụy Trưng thì là một vị

trung thần. Hoàng Hậu thấy thế thì không phải ra lại nói vua là “Bệ hạ sai thế nọ thế kia”. Không, bởi vì vua là coi như Thiên tử rồi, chả có ai trên mình chỉ có trời thôi, thế cho nên bây giờ khuyên như thế nào? Thì Hoàng Hậu lúc đấy là mặc cái bộ lễ phục, đầu tóc là đẹp đẽ gọn gàng như là đại lễ, quỳ trước Đường Thái Tông bảo:

- Chúc mừng Bệ hạ.

Lúc ấy Đường Thái Tông đang câu điện lên, không hiểu sao Hoàng Hậu lại chúc mừng. Từ cái tâm sự câu chuyển sang tò mò, xem là ta vì cái gì mà được chúc mừng. Hoàng Hậu mới nói là:

- Chúc mừng Bệ hạ đã có một “Thần tử” (Tức là một bề tôi trung thành), bởi vì chỉ có bề tôi trung thành mới có thể giúp được cho bệ hạ bình định được thiên hạ hay là phát triển được đất nước mà thôi.

Thì lúc đấy Đường Thái Tông mới sực tỉnh ra là: À vậy mình là mình chủ thật rồi, mình chủ mới có một người bề tôi trung thành, bao nhiêu cái giận dữ Ngụy Trưng là tan biến. Chứ còn nếu không thì rất nhiều người trong lúc nóng giận lên là làm luôn những cái hành động hồ đồ.

Tại sao cái thời của Đường Thái Tông lại thịnh trị? Vì Đường Thái Tông là có rất nhiều trung thần, đặc biệt là Ngụy Trưng, lại có Hoàng Hậu nữa, cũng là người rất giỏi, thiện xảo phương tiện, giúp cho chồng, khuyên can chồng. Bạn phải học được chỗ đấy.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Có một người bạn, cô ta muốn khuyên chồng mình bỏ hút thuốc. [Đấy nhớ, các bạn nghe nhé]

Làm sao để khuyên chồng bỏ hút thuốc ạ?

Đúng lúc chồng của cô ấy cùng một số bạn bè đang ăn cơm, có một người bạn khác đưa cho chồng cô ta một điếu thuốc. Cô ta lập tức chạy đến để giật lấy điếu thuốc. [Các bạn không biết có thế không? Đấy] Làm như vậy có thành công hay không? Điều này nhất định sẽ tạo thành hiệu quả ngược.

[Vì sao tạo thành hiệu quả ngược hả bạn? Đúng rồi, vì không chịu giữ thể diện cho chồng. Thế cho nên dù cái lời nói của cô có tốt mấy thì tốt, thì tôi cũng không thể nào tôi chấp nhận được.

Cho nên lúc chúng ta khuyên, nên quán xét xem tâm của mình, không phải là không chế theo cái kiểu “Anh phải nghe tôi”. *[Đấy ạ, không chế là giựt phăng luôn điều thuốc vút ra]* như vậy sẽ phản tác dụng.

Muốn khuyên được chồng bỏ thuốc, thì bạn cần phải làm những cái gì?

- Trước tiên là tâm nhất định phải nghĩ đến lợi ích của đối phương đã.
- Thứ hai là phải nắm đúng thời cơ.
- Thứ ba, thái độ khuyên phải vui vẻ nhẹ nhàng. Còn khi quý vị giật như vậy, thể diện của anh ta như thế nào? Bị mất hết thể diện rồi. Cho nên quý vị phải chú ý đến thái độ khuyên.

Ngoài ra, khuyên chồng bỏ thuốc phải suy nghĩ đến phương pháp, chứ không phải là khuyên cái kiểu như vậy.

[Đấy, chúng ta bắt đầu...]

1- Mục đích khuyên, tâm phải nghĩ đến lợi ích đối phương

Cô ấy phải nên nói với chồng mình rằng:

- Anh à, anh xem con chúng ta còn nhỏ như vậy, con nó đáng yêu như vậy. Cho nên sức khỏe của anh là chỗ dựa suốt đời cho chúng. *[Đó.]*

[Đây là nghĩ đến sức khỏe của chồng.]

Ở nhà tôi thì con rể tôi cũng hút thuốc, con gái tôi thì cũng ra sức khuyên. Thế thì cũng có học qua bài này, thế nên cuối cùng con gái tôi cũng đưa ra rất nhiều:

- Là đây anh xem này, tivi đưa này, báo chí đưa này, mạng đưa này, thì cái việc hút thuốc là sẽ dẫn đến ung thư phổi. Thế rồi là ngoài tivi, báo chí đến những người gần mình nhất, những người như thế này vì hút thuốc mà mất rất là sớm vì ung thư phổi.

Thì cũng có học được cái đấy, nhưng mà còn kiên trì thì chưa làm được.

Cho nên chúng ta nói đến cái chỗ là lúc đầu là mục đích khuyên là vì cái sức khỏe tốt cho chồng, và sau đấy là khi chồng có sức khỏe thì phải nghĩ đến các con, nhiều khi là vì thương con mà làm.

Phụ thân của tôi thì cũng rất là nghiện thuốc lá, khi kháng chiến thành công thì đã phải đi sang Trung Quốc điều trị bệnh lao phổi. Đây là rất là may là bởi vì khi lúc ấy kháng chiến thành công, chứ còn nếu như cái thời kỳ mà kháng chiến chưa thành công thì phần lớn những người lao phổi đều chết. Sau khi sang Trung Quốc chữa bệnh, phía bên Trung Quốc họ cắt đi một cái bên thùy phổi bên phải. Và từ đấy cho đến, về sau là thiếu một cái thùy phổi nhưng mà vẫn cứ nghiện hút thuốc. Thế thì mẫu thân tôi cứ khuyên phụ thân tôi mãi, nhưng phụ thân tôi nói:

- Cái gì tôi cũng có thể, từ chối với ông bà (tức là ông bà nội tôi đấy), rồi vợ con, đối với nhân viên lúc nào cũng cứ mẫu mực, nhưng tôi học tập Hồ Chủ tịch một điểm là hút thuốc lá.

Ấy, lúc ấy lại nói thế, mà đúng thật à, Bác Hồ cũng hút thuốc lá mà. Thế thì khuyên mãi không được, thì cuối cùng là có một lần phụ thân tôi được cử đi học nước ngoài, đi Đức. Khi sang Đức thì phía bạn tài trợ cho một số tiền, học bên đấy cả một tháng. Đối với bên các nước đấy, thì từ năm đó họ đã gọi là hạn chế về thuốc lá bằng cách đánh thuế rất nặng, rồi giá rất cao, rồi rất nhiều thứ khác...

Phụ thân tôi nghiện quá, thì cuối cùng phải trích trong số tiền học ra để mua. Thì Lúc ấy đi mua, thì khi đến nơi mua thì thấy một bao thuốc quá đắt, nghĩ đến bây giờ nếu mình mua một cái bao này thì lập tức mình mất ngay, ví dụ một cái áo len cho bà nội chẳng hạn, thế hoặc một cái khăn len ấm cho vợ hoặc là một số các thứ cho con... thì cuối cùng phụ thân tôi không hút nữa; Và sau hơn một tháng đi học nước ở ngoài về thì phụ thân tôi bỏ được thuốc. Cho nên đây cũng là vì thương cha mẹ, thương vợ con mà có thể bỏ được cái hút thuốc đấy.

Cũng vậy, bây giờ bạn muốn khuyên chồng bạn thì trước tiên mục đích của bạn là phải vì sức khỏe của anh ấy đã, sau đấy bạn phải chỉ cho chồng bạn rằng:

- Đây anh xem, nếu anh làm sao, thì con anh sẽ như thế này, sẽ như thế khác.

Thì lúc đấy là cứ dần dà, không phải là trực tiếp, trực diện như là phụ thân tôi phải kiêng ngay.

Hút thuốc nó cũng là một cái thói quen rất xấu. Cho nên nói thật với các bạn, nếu tôi mà có quyền tôi đánh một triệu một bao xem ai hút nào, giỏi hút đi, ổi người cai được, làm gì có tiền mà hút, lại phải nghĩ đến vợ con, chứ bây giờ nếu như vẫn cứ để 30 nghìn một bao thì không cai được, mà cuối cùng thành ra là cái tiền mà để đưa vào cái chuyện gọi để chữa cái bệnh viêm phổi, ung thư phổi, lao phổi vô cùng nhiều.

Đấy ạ, một là phải quay trở về cái sức khỏe của đối phương trước, của chồng mình trước. Sau đấy thì bắt đầu đánh vào cái chỗ, mà không phải đánh vì đây là sự thật thương vợ thương con.

Chúng ta cũng đã biết đấy ạ, một vị giúp chúng ta rất nhiều trong việc thỉnh Pháp của Hòa Thượng và mời Hòa Thượng sang Việt Nam vào năm 2017. Anh sinh năm 1957, vậy mà anh ung thư phổi vừa chết đấy bạn ạ, và Đạo tràng chúng ta cũng đã tổ chức phóng sinh cho anh suốt trong vòng 49 ngày hồi hướng công đức cho anh.

Các bạn phải lưu ý điều này. Tiếp tục ạ, thứ hai là...]

2- Thái độ khuyên

Không phải chỉ có đàn ông nói lời lẽ ngọt ngào mới hiệu quả mà người nữ nói cũng rất hiệu quả.

[Chúng ta lần trước có nghe bài gọi là: Vợ phải có Tứ đức. Bạn để ý thầy Thái sắp xếp rất hay nhớ: Vợ "Đức" trước tiên, xong đến vợ "Ngôn", xong đến vợ "Công", xong cuối cùng mới là "Dung".

“Dung” là cái hình thức bên ngoài, cái sắc đẹp; Còn cái "Đức" là cái chất ở bên trong. Cho nên các cụ ngày xưa mới nói là: "Cái nét đánh chết cái đẹp", thầy Thái cũng sắp là "Vợ đức" lên đầu tiên; "Vợ công", ừ có thể làm các công việc cho gia đình cũng giỏi giang đấy nhưng nói nhiều quá thì cũng không được. Cho nên đặt “Vợ ngôn” lên thứ hai, lời lẽ bạn khuyên phải nhẹ nhàng, êm ái, "Mặt thì vui tươi, lời hiền hòa" thì sẽ rất hiệu quả.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Người chồng đột nhiên cảm thấy ta rất quan trọng, dùng những lời lẽ nhẹ nhàng như vậy để khuyên chồng bỏ thuốc.

3- Phương pháp khuyên

Không những khuyên chồng bỏ thuốc mà còn phải nói với anh ta phương pháp, tức là mua rất nhiều hạt dưa, chỉ cần anh hút thuốc, thì lập tức sẽ đưa cắn hạt dưa.

[Anh muốn hút thuốc thôi thôi, đây rồi anh cắn hạt dưa. Đây nói cho anh ta phương pháp].

Sau khi cắn hạt dưa một hồi, một số bối cảnh khác sẽ đến: Anh ta lại hút trở lại.

[Đây, các bạn thấy có đúng không ạ? Thế là phí toi hàng bao nhiêu cân hạt dưa rồi]

Lần thứ nhất không thành công, lần thứ hai không tiếc tiền của đổi thành Sô-cô-la. Lúc muốn hút thuốc thì ăn Sô-cô-la. Kết quả lần thứ 2 duy trì được một thời gian, cũng rất có công hiệu.

[Đây nhé, lúc đầu thì bỏ một ít tiền xem là chồng mình mà thiện căn thì đổi được, nhưng không được thì bây giờ phải bỏ thêm tiền ra là mua Sô-cô-la thì được một thời gian, xem ra cũng rất công hiệu.]

4- Thời cơ khuyên

Nhưng sau một thời gian, đột nhiên có một người bạn đến tìm chồng cô ta, vừa ngồi xuống người bạn này liền cầm một điều thuốc đưa cho chồng cô ta. *[Đây trường hợp này gặp rất nhiều]* Lúc này giả sử quý vị là vợ thì phải nên như thế nào? Trong tình thế nguy cấp, vợ anh ta cũng đi đến, cũng là "Nét mặt vui tươi, lời nói nhẹ nhàng". Cô ta nói với bạn của chồng mình rằng:

- Anh thông cảm cho tôi, tôi đang muốn chồng tôi cai thuốc. Đã mua hạt dưa cho anh ta cắn, cắn lâu lắm rồi sau đó việc này thất bại, lại mua rất nhiều Sô-cô-la cho anh ta. Tôi đã tốn nhiều tiền đến như vậy, tiếp đến lại không cai được nữa thế thì tôi chẳng biết mình phải tốn bao nhiêu thời gian, bao nhiêu công sức nữa. Thôi xin anh đây!

[Đấy, thấy chưa?] Giả sử như quý vị là bạn của chồng cô ta liệu quý vị có đang tâm vẫn cầm điều thuốc đến để đưa cho anh ta nữa không? Cho nên dùng lời nhu hòa đã khuyên nhủ được người khác, mà thể diện của chồng cô ta cũng giữ được.

[Không phải đến nỗi là chạy ra giật phăng điều thuốc từ trong miệng ra, xong vứt toẹt xuống đất, xong lấy chân đi đi đi, xong trợn trừng mắt lên thì không được rồi.]

Cho nên đích thực chúng ta ngoài phải có một tấm lòng ra cần phải là người từng trải, dùng những phương pháp tốt để khuyên nhủ, không thể vì người khác không nghe, chúng ta liền xấu hổ thành tức giận, đó là làm theo cảm tính. Cuộc đời càng đi thì sẽ càng nhiều hối hận, oán trách mà thôi.

Vì thế khuyên nhủ người khác cũng cần chúng ta luôn quan sát thời cơ, quan sát phương pháp.

[Đấy ạ, luôn luôn quan sát thời cơ xem có nói được không, nếu thời cơ đến mà không chịu nói thì mất người ạ; Nếu như thời cơ chưa đến mà bạn nói, bạn vội quá thì mất lời. Vâng ạ, cho nên chúng ta phải quan sát. Thôi vì...]

- *Mục tiêu thì thôi chúng ta học đạo thì chúng ta đều muốn tốt cho đối phương, cứ quan sát kỹ đi ạ; Thế xong đến...*
- *Cái thứ hai chúng ta chúng ta phải chớp được thời cơ;*
- *Cái thứ ba là đến thái độ;*
- *Cái thứ tư là đến phương pháp khuyên.*

Bạn phải nhớ những điều đấy.

7.5. Anh em khuyên nhau: Quan trọng nhất là "Thân giáo"

[Nói thật với các bạn là khi đọc đến cái mục anh em khuyên nhau này thì tôi tự kiểm điểm lại mình, tôi thấy tôi không được một cái gì hết. Không hiểu các bạn xem như thế nào? Đây nhé, khuyên anh này]

Khuyên anh em mức độ khó cũng rất cao, bởi vì giữa anh em tuổi đời gần bằng nhau; Muốn nảy sinh sự kính trọng sâu sắc trừ phi đức hạnh của quý vị phải làm cho họ rất khâm phục. Nếu không quý vị khuyên nửa chừng họ sẽ nói:

- Anh thì hơn gì tôi nào? *[Đấy]* Anh cũng tương đương như vậy thôi, anh có cái tư cách gì để mà nói tôi.

Giả sử anh em chúng ta nói như vậy, chúng ta phải làm thế nào? Lúc này không nói còn hơn là nói. Đây gọi là "Vô thanh thắng hữu thanh". Lúc đó thì cần phải im lặng, im lặng thì như sấm vang. Lúc quý vị im lặng thế thì họ càng nói những lời hà khắc, họ sẽ càng thiếu tự tin, bởi vì rốt cuộc thì quý vị cũng có ý tốt mà khuyên nhau.

[Đấy ạ. Mà lại còn khó hơn nữa là em mà lại khuyên anh nữa thì khó vô cùng là khó. Một là đã rất khó rồi, thứ hai chúng ta có cái tâm kiên trì để mà khuyên hay không? Cũng không có. Kệ! Nhà ông thì ông chịu. Ai tu người ấy đắc (Minh nghĩ bụng vậy), tôi vẫn sinh Tây Phương Cực Lạc, kệ các bác, nói không được. Đây là về việc em khuyên anh. Đã tâm không chế. Không chế không được thì cuối cùng tôi mặc kệ, không đủ tâm kiên trì. Bạn bắt đầu sẽ nghe nhé. Hai ví dụ sau phải nói là anh em vô cùng kiên trì với nhau.]

Một là: Trần Thế Ân thời nhà Minh khuyên em dùng tình yêu thương

Đời nhà Minh có một người có học tên là Trần Thế Ân. Em trai ông ta chơi bời lêu lổng, thường thường đều nửa đêm mới về nhà. Anh trai của Trần Thế Ân thấy thế vậy thì rất giận. Mỗi lần nhìn thấy em trai đều mắng nó, thậm chí còn xử phạt nó.

[Có ba anh em bạn nhớ. Người thứ nhất là anh cả. Người thứ hai chính là Trần Thế Ân là người có học, và người em út là người thứ ba. Mỗi một lần người em út như thế thì người anh trai cả thường là mắng em út là làm sao mà lại đi về muộn thế].

Em trai là người lớn như vậy rồi. Mắng liệu có ích gì không? Càng mắng càng không về nữa. Phản ứng ngược lại. Cho nên chúng ta làm việc phải nên xem kết quả như thế nào, nếu như hiệu quả không tốt phải nhanh chóng sửa đổi phương pháp và thái độ.

[Không bao giờ xem lại kết quả như thế nào cả, chỉ nói cho sướng mồm thôi, đặc biệt là những người anh người chị, chứ không phải mục đích là muốn mong cho cái đôi phương tốt, muốn cho họ phải sửa đổi bằng được. Tiếp tục]

Trần Thế Ân liền nói với anh trai mình:

- Anh à, anh để em thử xem.

[Vì cái cách mắng mỏ thế là không ăn thua rồi.]

Từ hôm đó trở đi Trần Thế Ân liền đứng ở cửa đợi em trai về. Cuối cùng thấy 10h rồi 11h rồi mà vẫn chưa về.

Lúc này rất quan trọng, chúng ta phải như thế nào? Dẫn cơn tức giận xuống. Nếu như quý vị không dẫn được cơn tức giận xuống: "Làm sao mà còn chưa về chứ?" Có thể quý vị vừa nhìn thấy em trai liền như thế nào? Con tức lại dâng lên. Cho nên chúng ta vừa nhắc đến, khuyên người phải có đầy đủ cái gì? Đó là sự nhẫn nại.

Đợi đến 11 - 12 giờ rồi, cuối cùng thì cũng nhìn thấy em trai rồi. Không đợi em trai đi đến cổng, Trần Thế Ân liền lập tức chạy đến nắm lấy tay em trai và nói:

- Em trai à, bên ngoài trời lạnh quá, em có lạnh không?

Rồi dắt tay em trai vừa đi vừa nói:

- Em chắc chán đói bụng rồi. Để anh gọi chị dâu nấu giúp cho em tô mì ăn liền nhé.

Rồi ông dắt em trai vào, tự tay đóng lại cửa.

Ông cứ kiên trì như vậy được mấy ngày. Sau đó em trai của ông dần dần càng ngày càng về nhà sớm hơn. Đương nhiên lúc em trai đã sinh hoạt bình thường rồi, lúc đó ông mới tiến thêm một bước nữa là đem rất nhiều lời dạy dỗ của Thánh hiền ra để dạy em trai vì em trai cũng cần phải có nhân sinh quan đúng đắn, anh ta mới có thể quản lý cuộc đời tốt.

[Bạn đã thấy hai bước của Trần Thế Ân làm chưa ạ? Trước tiên là em trai cứ đi chơi suốt thì ông phải làm sao đây để em trai bớt đi chơi đã chứ. Còn bây giờ nó đang đi chơi thế về ông phải đầu một cái Thánh dạy thế này, Thánh dạy thế kia – không ai nghe. Thế cho nên cái bước đầu tiên là ông dùng tình thương yêu, dùng thân giáo của mình để đưa em trai đi chơi rồi về. Sau được cái bước đấy bắt đầu mới đưa giáo huấn Thánh Hiền đến cho em trai. Các bạn nhớ điều đấy ạ.]

Điều quan trọng nhất là Trần Thế Ân đã dùng tấm lòng chân thật của mình, dùng sự quan tâm của mình. Ông không dùng lời dạy mà dùng cái

gì? Dùng "Thân giáo". Nên ông đã có lại được tình anh em từ em trai của mình. Vì thế sự khuyên nhủ giữa anh em này đã làm tấm gương cho người đời sau học tập.

Thứ hai là: Trịnh Quân đời nhà Hán khuyên anh. – Dùng thân giáo

Vào đời nhà Hán có một người có học tên là Trịnh Quân. Anh trai của ông ta làm huyện lệnh. Ông nhìn thấy anh trai thường nhận sự hối lộ của người khác, trong lòng ông rất lo lắng. Anh trai mình cứ tiếp tục nhận như vậy, sớm muộn gì cũng sinh chuyện. Vậy ta làm sao để mà khuyên đây? Ông ta lại là anh trai của mình.

[Đấy ạ, đặt vào cái vị trí rất khó là mình là em, vậy thì khuyên làm sao được ạ.]

Các bạn, quý vị sẽ làm thế nào? Làm sao để khuyên được người anh trai này?

Trịnh Quân liền đi làm người giúp việc cho người khác. Làm từ một công việc thấp bé nhất, làm đúng một năm, dùng sức lực để kiếm một ít tiền, toàn bộ đưa hết cho anh trai mình, rồi nói với anh trai rằng:

- Những thứ chúng ta thiếu chỉ cần dựa vào sức lực của chúng ta để kiếm tiền thì có thể mua được rồi, nhưng danh dự con người chỉ cần mất rồi thì một đời xem như hỏng hết.

Anh trai ông ta thấy em trai vì khuyên can mình mà phải đi làm người giúp việc cho người khác tròn một năm như vậy. Anh trai ông ta rất là xấu hổ nên bắt đầu thay đổi thái độ của mình. Sau đó thì trở thành một vị quan thanh liêm.

Trịnh Quân sau này phát triển tốt, còn làm đến thượng thư, tương đương với chức vụ Tể Tướng. Cho nên người có hiếu để đối với quốc gia, tất nhiên sẽ được tận trung.

Ông cũng thường can gián Hoàng Đế. Hoàng Đế cũng rất cảm kích sự hiệp trợ của ông, còn phong cho ông một danh hiệu là Bạch Y Thượng Thư. Hơn nữa còn cho ông hưởng bổng lộc đến cuối đời, và đều dùng bổng lộc của Thượng Thư để phụng dưỡng ông.

Chư vị bằng hữu, quý vị xem, lúc đầu ông vì khuyên anh trai mà phải đi làm người hầu. Phải chăng ông bị tổn thất rất nhiều? Không phải. Mà đó gọi là “Phước điền tâm canh”.

[Bây giờ qua hai ví dụ này, bắt đầu bạn quán sát lại. Trong gia đình bạn đã từng bao giờ bạn khuyên anh em mình chưa? Có một cái tâm hết lòng hết sức chưa? Ví dụ các bạn thấy đạo Thánh Hiền hay chẳng hạn, nhưng mà bây giờ bên nhà bạn, anh em bạn không nghe được. Vậy thì bạn đã bao giờ nghĩ đến chuyện là mình quyết tâm để khuyên anh em mình chưa?]

Về phần tôi, tôi cũng nghĩ đến điều này, và tôi cũng phát hiện ra gia đình của Trần Thế Ân với lại Trịnh Quân khác chúng ta một điểm. Tức là gia đình của Trần Thế Ân thì là tất cả anh em họ vẫn đang ở chung một nhà. Đây chính là theo cái phong cách ngày xưa gọi là “Tam Đại Đồng Đường”. Cha mẹ này, xong rồi đến lượt các con này, các con thành gia cũng ở tại nhà đấy.

Lúc đầu tôi bảo là chắc là anh em còn đều nhỏ, chưa có gia đình cho nên họ ở gần họ mới khuyên nhau được. Chứ mình bây giờ mình học đạo mình ở xa tít mù khơi thế này, mình khuyên làm sao. Sau đấy bắt đầu tôi quán sát lại, không phải. Trần Thế Ân đã có vợ còn nói “là để anh bảo chị dâu nấu cho em bát mì”. Vậy thì như thế tức là họ Tam Đại Đồng Đường, họ có cái điều kiện để khuyên.

Thứ hai, đến trường hợp của Trịnh Quân đòi Hán khuyên anh. Nếu như ngày nay chúng ta cũng học như thế, thấy anh mình hoặc chị mình làm quan to tham nhũng nhiều quá, chúng ta bảo chúng ta đi làm người hầu, tôi ví dụ thế. Thế xong rồi bạn mang tiền đến thì bạn biếu anh trai chị dâu. Chị dâu bảo “tốt quá, đưa tiền đây”, bỏ vào túi. Là bởi vì chúng ta mất cái nền tảng học đạo đức Thánh hiền từ khi còn nhỏ.

Bạn có nhớ câu chuyện về Du Tịnh Ý ngộ Táo Thần ký không? Hòa Thượng bảo tại sao mà Du Tịnh Ý quay đầu được, còn chúng ta thì không quay được? Bởi vì Du Tịnh Ý ông có cái nền tảng học đạo đức Thánh hiền từ khi còn nhỏ, chẳng qua là ông không biết là ông sai. Cho nên khi mà Táo Thần nhắc cho ông một cái thì ông biết ngay, ông quay đầu. Còn chúng ta thì có nhắc thế chứ nhắc nữa bảo tu phúc từ tâm cũng không biết. Có được học đâu.

Ở đây cũng thế, gia đình của Trịnh Quân cũng thế, khi người em đi làm người hầu mang tiền về đưa cho anh thì anh cũng cảm thấy là xấu hổ không làm nữa. Thế còn kia bảo:

- Có tiền thì đưa đây càng tốt, càng nhiều càng ít.

Thế là từ cái bối cảnh vì đều không được học mà, chúng ta cũng không thể nào đủ cái tâm nhẫn nại để mà khuyên, thôi thì ai tu nấy đắc, kệ. Thậm chí là còn đổ kị nhau nữa cơ. Đây là cái chuyện rất là bình thường. Nếu không học đạo thì cứ thấy “Người được như là mình mất, mà người mất thì cứ như là mình được”. Mà bắt đầu từ đâu? Bắt đầu từ ngay trong nhà. Thấy anh em giàu hơn mình là mình khó chịu rồi. Đấy. Cái nền tảng chữ Hiếu, hay là cái nền tảng của Nho giáo từ lâu đã mất rồi, cho nên là anh em cũng không còn nghĩ đến nhau nữa. Mà chính vì không nghĩ đến nhau, chả ai cần khuyên ai, kệ.

Mạnh Tử dạy “Thân thân nhi nhân dân, nhân dân nhi ái vật”

Muốn vì nhân dân lại phải quay lại từ bản thân mình trước, sau đây dạy đến con mình, đến cháu mình. Quay lại vì người thân ừ trước hết vì cha mẹ rồi, xong đến bởi vì cái chữ thân thứ hai thân thân nhi nhân dân, chính là người thân đẩy đến chỗ anh em. Sau đấy hãy nói tỏa ra bên ngoài.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Một người thật sự dùng đạo đức để lập thân hành đạo thì phúc phần của họ tuyệt đối càng tích lũy càng dày. Không phải là phúc không đến được, mà thời khắc rồi sẽ đến. Phúc phần của họ chắc chắn không mất được. Cho nên người ta mới nói: "Chịu thiệt thời là phúc". Câu này rất có ý nghĩa.

Vừa rồi nhắc đến sự khuyên can giữa anh em. Trong quan hệ ngũ luân còn có một mối quan hệ khác, là quan hệ Bạn - Bè.

7.6. Quan hệ Bạn - Bè. Quan trọng nhất là sự tín nhiệm.

[Vợ chồng khuyên nhau thì quan trọng nhất là thái độ rồi; Anh em khuyên nhau thì quan trọng nhất là phải Thân giáo rồi; Giờ bạn bè khuyên nhau thì quan trọng nhất là sự tín nhiệm, có gần nhau đâu mà bây giờ bảo rằng là khuyên người khác nghe được. Không có.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Một là: Sự tín nhiệm phải được xây dựng bằng thời gian.

Tôi đã từng cùng chú Lô đến thăm một người bạn của chú. Tôi cũng cảm thấy rất kỳ lạ, dường như có rất nhiều chuyện rất đặc sắc tôi đều gặp được hết. *[Nhân duyên đây.]*

Tôi và chú Lô tìm người bạn của chú. Người bạn này của chú đã kết bạn với chú được 17 năm trời.

Lần đó chú còn cầm rất nhiều kinh điển của Thánh hiền, có quyền thì để cho con của người bạn đọc, có quyền thì để tặng cho người bạn của chú và vợ của bạn chú đọc. Trên đường đi chú Lô nói với tôi, chú nói:

- Chú quen biết người bạn này được 17 năm rồi, đã thấy anh ta thành công, buôn bán làm ăn rất lớn, tài sản rất nhiều, rất nhiều. Nhưng lúc đó chú đã nhìn thấy được là rất có thể sau này tài sản của anh ta sẽ không giữ được.

[Vì sao lại nhìn trước điều này? Đây ạ]

Một người rất giàu có nếu như tiêm nhiễm thói xa hoa thì tiền tài dù có nhiều bao nhiêu đi chăng nữa cũng sẽ bại hoại mà thôi.

[Đây là chú Lô nhìn thấy thứ nhất là người bạn này dù giàu có nhưng vào cái gọi là xa hoa, cho nên đây chính gọi là miệng ăn thì núi lở.]

Thứ hai, hơn nữa không chỉ tiêm nhiễm thói xa xỉ mà rất có khả năng ngạo mạn. Những thói quen xấu không ai bì nổi này đều dưỡng thành trong quá trình như vậy.

[Vừa mới có tiền cái ngạo mạn tưởng mình giỏi. Ngay lập tức xa hoa. Coi như là ăn tiêu thì phung phí. Có hai thứ. Một là phung phí là để thỏa mãn những cái dục vọng của bản thân, cái thứ hai là phung phí hoành tráng để chứng tỏ cho mọi người biết ta là rất là thế này thế khác. Đó ạ. Cho nên đây là một, bạn nhớ nhé, XA XỈ, hai là NGẠO MẠN.]

Lúc một người ngạo mạn họ sẽ khinh xuất. Nên rất có khả năng sẽ có những phán đoán sai lầm. Kết quả là tiền có bao nhiêu cũng hao hụt hết.

Bạn đã thấy chưa ạ? Khi có tiền mà những cái triệu chứng để nhìn thấy bạn phá sản, một là xa xỉ, hai là bắt đầu ngạo mạn, và thứ ba là khi ngạo mạn bắt đầu khinh suất thì đưa ra những quyết định sai lầm.

Đấy nhớ! Tức là chú Lô có cái con mắt trí tuệ rồi nên chú nhìn thấy là ừ, mặc dù đang giàu có như thế này, nhưng mà sẽ rơi vào (tôi nhắc đi nhắc lại để các bạn lưu ý đấy, đặc biệt là các bạn làm ăn đấy). Thứ nhất là xa xỉ, thứ hai là ngạo mạn. Chính vì ngạo mạn không nghe ai hết cho nên khinh suất và dẫn đến những quyết định sai lầm. Thì cuối cùng là bị thôi.

Chúng ta sẽ nghe tiếp.]

Sau đó đúng là sự nghiệp của người bạn này hết sạch, rồi còn nợ nần. Lúc ông ấy mắc nợ thì tất cả bạn bè như thế nào? Đều không thấy đâu nữa. Kỳ thực phúc họa là liền nhau. Tài sản không còn nữa cũng khiến cho họ học được bài học gì? Bạn bè thực sự không phải dùng tiền mà mua được.

[Nhiều bạn lại sai lầm. Ở đây tôi đưa lên một cái ví dụ nữa. Mạnh Thường Quân, khi mà ông làm tể tướng thì ông mời tiệc suốt, người ta cứ thế là đến, vô cùng đông đúc để mà ăn. Thế thì chỉ có mỗi một cái vị ấy là không ăn là Phùng Hoan. Quan khách đông như thế. Thế nhưng cuối cùng mà khi Mạnh Thường Quân mất chức tể tướng thì không còn một bóng người nào hết.

Cho nên nhiều khi các bạn nhầm, khi các bạn áp dụng cái câu là “Tán tài tất nhân tụ”. Các bạn cho rằng các bạn tán tài như thế thì nhân tụ là được rồi. Nhưng câu đấy không phải áp dụng trong những trường hợp như thế này. Bạn vung tiền ra một hồi thì cuối cùng toàn được là những cái người gọi là nịnh nọt, nịnh thần họ đến xung quanh bạn, mà bạn không hề biết. Đây chính là “Nghe khen thì vui, bạn xấu đến, người hiền đi”.

Hai cái ví dụ, đấy nhớ, một người bạn của chú Lô, và Mạnh Thường Quân là cái ví dụ thứ hai. Cho nên các bạn, nếu không cẩn thận các bạn áp dụng sai liền tù tì, và cuối cùng chỉ còn kẻ tiểu nhân đến. Kẻ tiểu nhân đến thì bầu như ruồi nhặng luôn. Tiểu nhân đến để làm gì? Rình rình có cơ hội họ lợi dụng bạn, có hai thứ thôi: Danh và lợi.

Như chú Lô đây ạ, nói đây ạ, cái người bạn của chú Lô này trước sau cũng hết sạch tiền, vì 3 nguyên nhân: Có tiền bắt đầu xa xỉ; Xa xỉ bắt

đầu ngạo mạn; Ngạo mạn bắt đầu khinh suất và ra những quyết định sai lầm.

Đấy ạ, mà có phải riêng gì những cái quyết định về doanh nghiệp đâu! Khi bạn ngạo mạn, bạn thấy bao nhiêu người xung quanh tâng bốc bạn, bạn tưởng thế thật, bạn giỏi thật. Như Mạnh Thường Quân, đây là cái tấm gương phải nói rất là biểu pháp cho chúng ta: Là dù hàng nghìn quan khách đến rồi cuối cùng cũng ra đi không còn một người nào, cuối cùng chỉ còn lại một mình Phùng Hoan. Khi Phùng Hoan giúp cho Mạnh Thường Quân lấy trở lại được cái chức tể tướng, thì lúc đấy là Mạnh Thường Quân mời Phùng Hoan ở lại nhưng Phùng Hoan từ giã và ra đi. Đây là người tốt thật, đây là người bạn thật.]

Vâng ạ, thời gian đã hết, bài học của chúng ta tạm dừng ở đây.

Ngày mai chúng ta vẫn sẽ học tiếp nội dung bạn bè khuyên nhau này.

Chúc bạn:

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy
Hành đúng từng câu chữ
Nội hóa tâm cung kính
Là bạn được thân người.*

Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai – xin cảm ơn!]
